

na rob neba, je namreč njegov bivanjski položaj. Pred nami je vprašanje razkola med izkustvenim spoznanjem in neuničljivo človekovo iluzijo, ki sta v medsebojnem spopadu. Od tod z ene strani stilemi o grozljivi moči, o čelu, ki ga je zvotlil obup, o znoju iz strahu in o slabosti v rokah, z druge strani pa klicanje na grič in vera v visoki dan, ko mu beseda ne bo poznala utrujenosti in bo jezik govoril o ljubezni, do katere vodi samo neizmeren pogum. Ta tradicionalni spor je — to se vidi iz navedkov — izražen z jezikom slovenske ekspresionistične lirike (metaforična raba drevesa) in z alegorijami, ki so jih gojili Cankarjevi posnemovalci. Prostor, v katerem se ta lirika enosa in refleksije dogaja, je pokrajina, ki pa je premalo individualizirana, da bi lahko postala splošna. Žuškova pesem je doživljajsko samo osebna, izrazno eklektična in skoraj v celoti ne presega meja solidne verzifikacije.

D. *Mevlja* je sestavil zbirko satiričnih pesmi iz dovolj neenakega gradiva, ki ga spaja samo — satirično hotenje. Teme njegove verzifikacije so politično-nazorsko hlapčevstvo, birokratizem in tehnokratski pojavi. V tem je pokazal dovolj prilagodljivosti za priložnost in v prigoden navdih ter razodel precejšnjo sposobnost vživljanja v že uporabljeno slovstveno obliko, ki jo izrablja za večje parodične in humoristične učinke. Kljub naporom in resnični zavzetosti pa tej satirični poeziji nekaj manjka. Nima namreč razsežnosti trajanja, ampak je podobna meteorološkemu biltenu; v njej ne gre za celotnost osebnih stališč, marveč sta oblika in ideja vzeti iz tistega, kar je bilo v modi med podlistki in v radijskih oddajah. Manjka ji moči duha, ki bi s satiro potrjeval bolj čiste človeške odnose. Zato je ta satira tudi oblikovno okrnjena; v njej ni prisebne iskričnosti in aforistike, za katerima bi se skrivala bogata življenjska izkušnja. Zato tudi obzorje njenega učinkovanja ni in ne bo moglo biti široko.

Jože Pogačnik

ŠE NEKAJ IZ RIBIŠKE TERMINOLOGIJE

(Odgovor A. Mundi)

K zapisu A. Munde v JiS, 1966, 5, 171, ki se nanaša na članek *Iz ribiške terminologije* (JiS 1965, 6—7), je treba zapisati še nekaj pojasnil, ker nekateri pomisleki, ki jih navaja A. Munda, najbrž niso povsem veljavni.

A. Munda moti raba besedne zveze *ribiška palica*. *Palica* mu pomeni »v katerikoli zvezi neprožen, kratek, primerno debel predmet.« Najprej je treba poudariti, da je beseda *palica* kot leksikalna enota toliko široka, da jo je napačno omejiti samo na »neprožen, kratek, primerno debel predmet«. Že sama beseda *palica* nam lahko v različnih kontekstih kaže, za kakšen pomen gre, v zvezah z različnimi pridevniki pa lahko nosi domala neomejeno število pojmov: *sprehajalna palica*, *zlate palice*, prav tako pa *prožna*, *dolga palica* in končno tudi *ribiška palica*.

Pred približno tridesetimi leti je bilo v ribiški literaturi glede današnje (*ribiške*) *palice* nekako takole stanje. *Prot*, ki ga zagovarja A. Munda (kot pravilnejšo besedo, je bil v rabi (npr. *Ribiško-lovski vestnik* 1934, 1—4, 26; Lokar, *Lovsko-ribiški slovar* 1937 idr.), vendar se je *ribnica*, ki zanjo tudi A. Munda pravi, da je star izraz, rabila pogosteje (npr. *Rib.-lov. vest.* 1934, 1—4, 27; 1935, 5—6, 82; Lokar, *Lov.-rib. slov.* idr.). *Ribnica* je imela lahko širši pomen, in sicer *priprava za ribolov*, tj. *palica*, *kolesce*, *vrvica* (npr. *Lovec*, 1910, 51, tudi A. Munda v JiS 1966, 171); tako tudi v *Rib.-lov. vest.* 1934, 1—4, 130: »Kar je lovcu puška, je za ribiča *ribnica*«. Raba pa je pomen lahko zožila na *del* *priprave za lov*, na *palico*: »Ti (Angleži) so zamenjali obično *ribnico* (*protico* ali *prot*) s *trskanico*« (*Rib.-lov. vest.* 1934, 1—4, 27); ali: »Moral sem paziti, da nisem zlomil *ribnice*« (*Rib.-lov. vest.* 1935, 5—6, 83). Lokar je neenoten: pri geslu *ribnica* ima navaden širši pomen *palica s potrebno opremo za lov*, pri geslu *palica* pa navaja: »*Palica* ali *prot* (-ica) je isto kot *ribnica*.«

V rabi je bila tudi *protica*, vendar manj. Redka je bila še raba besed *trskanica* in *razcepkanka*, vendar v nekoliko posebnem pomenu.

Že iz dosedanjega navajanja je razvidno, da se *palica* v ribiški literaturi rabi že precej časa. Tako zasledimo že v prvem letniku *Ribiško-lovskega vestnika* leta 1934 v članku *Nekaj slovenskih izrazov za vsakdanjo rabo* (najverjetneje izpod peresa takratnega urednika dr. J. Lokarja) predlog: *palica*: *trda*, *mehka*, *upogljiva*, *razcepkana*, *raz-*

cepkanka... V priročniku *Ribe in ribolov v slovenskih vodah* M. Svetine in F. Verceta, Ljubljana 1960, je poglavje z naslovom *Palice*. Ta priročnik ima *prot* naveden ob zvezi *ribiška palica* le v oklepaju. SP 1962 ima pod geslom *prot*, ki mu najprej pomeni *šiba*, navedeno *protica* -e in pristavljeno kot razlago *prot, ribiška palica*. In kakor najdemo pred tridesetimi leti zapisano: »kar je lovcu puška, je za ribiča ribnica«, lahko beremo danes: »... saj oboji (lovci in ribiči) gojijo dva sorodna športa, le da imajo eni puško, drugi palico (*Ribič* 1965, 11, 316).

Mogoče je trditi, da je *palica* danes v ribištvu v splošni rabi, in je tako v širšem pomenu »priprava za ribolov« kakor tudi v ožjem pomenu nadomestila *prot, protico, ribnico, trskanico, razcepkanko*. Iz konteksta je zmeraj mogoče razbrati, da gre za pripravo za ribolov; če pa se zdi *palica* premalo jasna, se rabi zveza *ribiška palica* (prodajamo ribiške palice vseh vrst), redkeje *ribolovna palica* (npr. *Ribič* 1965, 11, 316; 1966, 2, 53). V pogovoru rabijo ribiči med seboj vedno *palica* (kupil sem si novo palico, nisem imel s seboj palice). Za posamezne vrste ribolova pa so, kot navaja Munda in tudi Svetina-Verce, v rabi *muharica, vijačnica, beličarka, sulčarka* (Munda) in *palica za talni ribolov* (Svetina-Verce).

Beseda *metalnica* (od *metati* ali od *metal* = kovina?), ki jo navaja Munda kot sinonim za *vijačnico*, je zelo redka v ribiški literaturi (npr. Lovce, 1910 priloga 3). Lokar ima v svojem slovarju to besedo razloženo z *dolga mreža*.

Nejasna je utemeljitev A. Munde, da je izraz *predvravnica* pravilnejši kot *predvravnica*, »ker ne gre za vrstico«. *Predvravnico* (Vorfach) ima Lokar, v rabi pa je bila že prej, npr. v Lovcu 1910, 51. V poznejšem času se v ribiški literaturi redko srečuje, danes pa je v rabi izključno *predvravnica* (npr. *Ribič* 1965, 11, 331). Priročnik Svetine in Verceta ima v skladu z današnjo rabo samo *predvravnica, jeklena predvravnica za lov roparic (zlasti ščuke)*.

Predlog A. Munde, da bi se razlikovalo med *zategniti* in *zasekati*, med *zateg* in *zasek*, je vsega upoštevanja vreden, ko bi se taka raba le uveljavila. Vendar se zdi, da se bodo besede še naprej rabile pomešano, zdaj za ta, zdaj za oni pomen, ali celo tako: »Potegnil sem in začutil zasek« (*Ribič* 1966, 2, 57).

S splošno jezikovnega stališča bi bilo zanimivo ugotavljanje vzrokov za zgoraj razvojne zakonitosti, ki najbrž ne bi veljale le za ribiško terminologijo. Vendar to razmišljanje ne sodi več v okvir tega članka.

Tomó Korošec

SOVETSKOE SLAVJANOVEDENIE*

Vrsta specializiranih revij z raznih področij znanosti, ki izhajajo v Sovjetski zvezi in obravnavajo splošna vprašanja ali probleme, ki zadevajo domače narodnosti, se je v začetku leta 1965 pridružilo tudi znanstveno glasilo Instituta slavjanovedenja pri sovjetski akademiji znanosti. Tako so dobili svoje glasilo sovjetski strokovnjaki, ki preučujejo zamejske Slovane z njihovo zgodovino, etnografijo, folkloro, zgodovino književnosti in umetnosti, njihove jezike — vse predvsem primerjalno zgodovinsko —, danes pa še probleme socialistične graditve evropskih socialističnih držav in svetovnega socialističnega sistema sploh, probleme mednarodnega delavskega gibanja in stike slovanskih narodov z drugimi. Tako ostaja sovjetska slavistika zvesta izročilu, ki v Rusiji poteka še iz časov Vladimira Lamanskega in njegove šole v devetnajstem stoletju in na pragu našega časa. Seveda se »slavjanovedenje« dotika tudi slovanskih narodnosti Sovjetske zveze, vendar mu te niso predmet samostojnega preučevanja, temveč jih obravnava le bolj v povezavi z drugimi slovanskimi ali neslovanskimi narodi. Iz takega širokega pojmovanja slavistike izhaja tudi zelo obširen program, ki si ga je zadalo uredništvo v prvi številki preteklega letnika. Da ga uspešno uresničuje, vidimo iz obeh letnikov, ki sta pred nami.

Revija je urejena po rubrikah. Razpravam sledijo poročila, ki se prečesto od razprav ne ločijo niti po obsegu niti po tehtnosti obravnavanega predmeta. V rubriki kritike in bibliografije so pododdelki: pregledi in recenzije, zapiski o knjigah in pomemb-

* Izdaja Institut slavjanovedenja. Akademija nauk SSSR. Moskva. Izhaja šestkrat letno. Doslej sta izšla dva letnika.